
Hoće li Dubrovnik sam sebe uništiti?

U njemačkim medijima je Dubrovnik ove turističke sezone gotovo jednako često opjevavan zbog svoje ljepote kao i oplakivan kao primjer "mračne strane turizma".



Dubrovnik posjećuje više turista nego što ih on može primiti

"Kada čovjek stoji pred Mona Lisom zbijen u gomili u kojoj ga susjedi guraju laktovima, samom mu nestane smjeshak s lica", citirala je njemačka novinska agencija dpa predsjednika njemačkog Saveznog ureda njemačkog turizma (BTW) Michaela Frenzela koji je govorio na jednoj konferenciji o turizmu početkom studenog u Berlinu. Frenzel je taj slikoviti primjer upotrijebio u korist svoje teze da bi se turistička industrija trebala intenzivnije pozabaviti problemom prevelikog broja turista na pojedinim turističkim destinacijama i prozvao ih imenom - Dubrovnik, Venecija, Rim. Njemački stručnjak za turizam pritom nije otkrio ništa novo. O problemu ovih gradova u medijskoj javnosti njemačkog govornog područja već "pjeva svaka ptica na grani". Čitave sezone su objavljivane reportaže, dokumentarci, tv-prilozi, članci o Dubrovniku koji, kao i Venecija, puca po šavovima. Euronews je u kolovozu tako objavio reportažu pod naslovom "Mračna strana turizma: Stanovnici Dubrovnika na televiziji gledaju mogu li izaći iz kuće". Prošloga mjeseca je u diskusiji oko eventualne

zabrane fijakera u centru Beča autorica komentara u austrijskom Standardu napisala: "Primjeri poput Venecije i Dubrovnika pokazuju što se događa kada se interesi turista postave ispred potreba stanovnika: gradovi izumiru i postaju nenaseljeni zabavni parkovi. U povijesnoj jezgri Dubrovnika još jedva da tko živi, stari grad je postao kulisa kojoj se dnevno dive tisuće turista s kruzera."



Ljepota Dubrovnika bi mogla postati njegova propast

Mediji na njemačkom su zabilježili i planove Grada Dubrovnika da od iduće godine ograniči broj kruzera podsjećajući da je UNESCO zaprijetio "biseru Jadrana" kako bi mu mogao oduzeti status zaštićene kulturne baštine - a time i odgovarajuće subvencije. Badische Zeitung je informacije da je dubrovački gradonačelnik najavio kako namjerava "prepoloviti broj turista s kruzera koji posjećuju srednjovjekovni jadranski grad" objavio u članku naslovljenom "Evo zašto Dubrovnik stenje pod prevelikim brojem turista".

Ovoga četvrtka (15.11.) je ugledni minhenski dnevni list Süddeutsche Zeitung (SZ) pak objavio veliku reportažu pod naslovom "Sloboda za Dubrovnik" i podnaslovom "Ljepota grada na Jadranu prijeti postati njegova propast. Sada političari i građani žele nešto poduzeti protiv toga." Autor članka je konstatirao kako ponekad male stvari ukazuju na velike probleme. Kao na primjer činjenica da Dubrovčani više ne mogu kupovati ribu u staroj ribarnici, jer je ona zatvorena. "Službeni razlog je manjkava higijena", stoji u članku, ali se u njemu dalje citira Marin Krstulović, 40-godišnji član građanske inicijative "Dajmo ruke" i predsjednik Gradskog kotara Grad, koji vjeruje iza toga stoji drugi razlozi, recimo, ogromni klima uređaj za susjedni restoran. "Za ljude koji imaju biznis se radi sve, a za one koji žive u Dubrovniku više skoro uopće nema mjesta, kaže Krstulović." U članku se dalje navode brojke koje pokazuju sve razmjere dubrovačkog problema: "Dubrovnik je zabilježio 1,2 milijuna posjeta u protekloj godini i 4,1 milijuna noćenja. A tome treba pridodati još

kruzere: do kraja sezone gradske vlasti računaju s ukupno 440 broda i 740.000 putnika." Ukazuje se na činjenicu kako je Dubrovnik, grad od 40-ak tisuća stanovnika, postao omiljena destinacija i među mlađim turistima otkad se u njemu snima kulturna televizijska serija "Game of Thrones" te da ih svake godine šest posto više dolazi u ovaj grad. Autor je izračunao i da u starom gradu, "na površini od oko 10 nogometnih igrališta živi još samo 1.000 Dubrovčana, a na svakoga od njih dolazi 2.000 posjetitelja."



"Game of Thrones" - reklama koja Dubrovniku baš i nije trebala

Dubrovnik bi mogao biti uzor

"Overtourism" - to je pojam koji se koristi kada se govori o destinacijama zagušenima turizmom. "Omiljeni ciljevi postaju nužno žrtve vlastitog uspjeha. Porast broja gostiju većinom znači smanjenje kvalitete njihovog boravka. Zato Dubrovnik može biti model: ako se ovdje nađe razumno rješenje, ono bi moglo funkcionirati i drugdje."

To razumno rješenje, objašnjava se u članku, ne znači demoniziranje turizma općenito. Jer ljudi su u gradu koji je pretrpio ratna razaranja i prirodne katastrofe, navodi se, sretni da su se turisti vratili. "Samo na Svetog Nikolu 1991. Srbi su ispalili 600 granata na stari grad i ubili 19 ljudi. 1996. težak potres je uništio dijelove grada. Još početkom 2000-ih su tragovi rata i prirodne katastrofe bili tek površno uklonjeni.(...) Danas osam od deset ljudi u Dubrovniku živi od turizma, druge industrije nema", stoji u članku.



Dubrovnik - nesporno lijep, ali i nesporno ugrožen

Ono što Dubrovniku treba, ističu sugovornici novinara SZ-a, je bolji menadžment turizma, kontrola njegove ekspanzije, kojom bi se zaštitilo lokalno stanovništvo - od stranih ulagača, pohlepnih biznismena, kapitalističkog zgrtanja novca od kojeg Dubrovčani na kraju nemaju gotovo ništa. "Novac odlazi negdje drugdje, a problemi ostaju", kaže Krstulović, a prenosi SZ. Problemi u obliku manjkave infrastrukture koja nije dorasla ovolikoj najezi turista. Iz teksta u njemačkom dnevniku se saznaje kako aktualni dubrovački gradonačelnik, 36-godišnji Mato Franković, u budućnosti planira ograničiti broj turista koji se istovremeno zadržavaju u starom gradu na maksimalno 5.000. I ne samo to: njegov plan sadržava čitav niz konkretnih mjera poput smanjenja broja stolica, stolova i štandova na javnom prostoru, smanjenje broja kruzera i njihovu bolju koordinaciju, "usmjeravanje" turista na druge izletničke destinacije u okolici, sustav bolje kontrole parkinga turističkih autobusa kako bi se spriječili prometni čepovi u gradu. "Moramo se odlučiti između novca i ljudi. Ja sam se odlučio za ljude", citira Frankovića SZ. Zvuči dobro, postavlja se samo pitanje hoće li ove riječi doista popratiti i odgovarajuća djela.



Kruzeri "gutaju" Dubrovnik

Ta rješenja su na tragu onoga što savjetuje i predsjednik Saveznog ureda njemačkog turizma (BTW) Michael Frenzel. Jer putovati se u budućnosti neće manje. I Njemačka godinu za godinom obara turističke rekorde. Načelno je, međutim, naglašava on, problem prevelikog broja turista na jednom mjestu iznimka, a ne pravilo. Ali iznimka koju treba što prije obuzdati, prije nego što Mona Lisa izgubi svoju draž, a Dubrovnik postane potamnjeni biser Jadrana.